

ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY
2011/2012 – ORSZÁGOS DÖNTŐ
JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ ÉS JAVÍTÓKULCS

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető elemeit, azaz az itemeket a magyar ABC kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel további részteljesítményekre, ezért azok csak kétféleképpen értékelhetők, minősíthetők:

- a versenyző helyesen oldotta meg a feladatelemet, vagyis az item megoldott, vagy
- a versenyző hibásan vagy nem oldotta meg a feladatelemet, vagyis az item nem megoldott.

Egy-egy item akkor és csakis akkor tekinthető jól megoldottnak, ha a versenyző válasza, megoldása megegyezik vagy ekvivalens a javítási útmutatóban a feladatelemnél megadott megoldással.

A teszt eredménye, vagyis a versenyző teljesítménye az összes jól megoldott feladatelem (item) számáva

1. feladat

1.1.

- a) a szultán aláírásával ellátott oklevél vagy parancs
- b) a határ védelmét vagy a török terjeszkedés megakadályozását szolgáló erőd
- c) Bocskai István által adományozott kiváltságok (hajdúk letelepítése, kollektív nemesség)
- d) (zsoldért harcoló, gyakran keresztény gyerekekből nevelt) török gyalogos katona
- e) hitetlen vagy nem iszlám vallású
- f) serénykedők vagy szorgalmatoskodók vagy vállalkozók
- g) vallási tanokat hirdető protestáns pap vagy hitvitázó
- h) (bég által irányított) kisebb török közigazgatási egység (a vilajeten belül)
- i) kisebb török vagy magyar katonai csoport (vagy végvári katonák) betörése ellenséges területre
- j) gimnáziumi és alsó szintű akadémiai tananyagot egybefoglaló (új) iskolatípus (és bentlakásos intézmény)
(R. Várkonyi, 1997)
három szintű (elemi, gimnáziumi, felsőfokú) oktatást megvalósító új iskolatípus (és bentlakásos intézmény)
(Horváth és Horváth, 2006)
- k) Habsburgok ellen harcoló bujdosók vagy Thököly katonái vagy elbocsátott végváriak
- l) kormányzó
- m) marhakereskedő
- n) a tordai országgyűlés(ek) által elfogadott vagy az Erdélyben szabadon gyakorolható négy vallás (katolikus, evangélikus, református és unitárius)

1.2.

- o) vallási megújulás (reformáció és/vagy katolikus megújulás)
- p) hadviselés megújulása (korszerű ágyúk, várépítészet átalakulása) vagy kulturális élet megújulása (anyanyelvűség, könyvnyomtatás, kollégiumok, barokk stb.)
- r) tudományos élet megújulása (anyanyelvűség, könyvnyomtatás, orvostudomány, kollégiumok stb.)

a)-r) itemek: Minden tartalmilag helyes megfogalmazás elfogadható.

c) item: Csupán a kiváltságok felsorolása nem fogadható el.

n) item: Csupán a bevett vallások felsorolása nem fogadható el.

összesen 17 pont

2. feladat

A hiányzó elemek a következő sorrendben kerülnek beírásra:

A)

a) **I. Ferdinánd** vagy **Habsburg Ferdinánd**

b) **I. Rudolf** vagy **Rudolf**

c) **II. Ferdinánd**

d) **I. Lipót**

B)

e) **Báthori Gábor**

f) **Bethlen Gábor**

g) **I. Rákóczi György**

összesen 7 pont

3. feladat

	Helységnevé	Történelmi személy
a)	Várad – Gyalu – Alvinc – Gyulafehérvár	Fráter György
b)	Bologna – Buda – Pozsony – Sárvár	Nádasdy Tamás
c)	Bécs – Szerencs – Gyurgyevó	Bocskai István
d)	Lippa – Gyulafehérvár – Nikolsburg	Bethlen Gábor
e)	Krakkó – Szászfenes – Várad	II. Rákóczi György
f)	Árva vára – Kassa – Törökország	Thököly Imre
g)	Isztambul – Bécs – Párkány	Kara Musztafa
h)	Párizs – Bécs – Buda – Zenta	Savoyai Jenő

összesen 8 pont

4. feladat

A hiányzó elemek a következő sorrendben kerülnek beírásra:

a) **3)**

b) **4)**

c) **1)**

összesen 3 pont

5. feladat

a) **Melius Juhász Péter E)**

b) **Apáczai Csere János D)**

c) **Károli Gáspár A)**

d) **Heltai Gáspár F)**

e) **Haller János C)**

összesen 5 pont

6. feladat**A)**

- a) Az Erdélyi Fejedelemség képviseli a magyar érdekeket vagy támogatja a magyar rendeket a németekkel (az osztrák császárral) szemben.
 b) (Ha a Magyar Királyságnak magyar uralkodója lenne,) Erdély ismét a Magyar Királyság része legyen.

B)

- c) Zrínyi Miklós
 d) nemzeti vagy állandó hadsereg vagy zsoldos hadsereg
 e) Bármikor (és bárhol) bevethető.

a),b,) e) ítemek: Minden tartalmilag helyes megfogalmazás elfogadható.

összesen 5 pont

7. feladat**7.1.**

	Kód	Helység	Esemény
a)	C 5	Mohács	II. Lajos megsemmisítő vereséget szenved a töröktől. (1526)
b)	G 3	Várad	I. Ferdinánd és Szapolyai János békét köt egymással.
c)	I 4	Torda	Biztosítják a négy bevett vallás szabad gyakorlását.(1568)
d)	A 3	Sárvár	Nyomtatásban megjelenik a magyar nyelvű Új Testamentum.
e)	B 2	Pozsony	Háromszáz prédikátor a halált választja (1674) vagy országgyűlés iktatja törvénybe a Habsburgok örökös királyságát vagy József főherceg koronázását vagy az Aranybulla ellenállási záradékának eltörlését. (1687)
f)	C 5	Nagyharsány	(A Buda visszafoglalására induló) Szulejmán nagyvezír (megsemmisítő) vereséget szenved a Szent Liga (Lotharingiai Károly és Badeni Lajos vezette) csapataitól.(1687)
g)	E 7	Karlóca	A Szent Liga képviselői (fegyverszünetet) békét kötnek a törökkel. (1699)

a)-g) ítemek: Megoldása 2 pontot ér.

Pontozás: e) g) ítemek: 2 pont: A kódhoz helyesen rendelte hozzá a helyszínt és az eseményt;
 1 pont: A kódhoz helyesen rendelte hozzá a helyszínt.
 0 pont: Minden más esetben.

b) d) ítemek : 2 pont: Az eseményhez helyesen rendelte hozzá a helyszínt és a kódot.
 1 pont: Az eseményhez helyesen rendelte hozzá a helyszínt.
 0 pont: Minden más esetben.

a) c)f) ítemek: 2 pont: A helyszínhez helyesen rendelte hozzá a kódot és az eseményt.
 1 pont: A helyszínhez helyesen rendelte hozzá a kódot.
 1 pont: A helyszínhez helyesen rendelte hozzá az eseményt.
 0 pont: Minden más esetben.

a) –g) ítemek: Az események évszámok nélkül is elfogadhatóak.

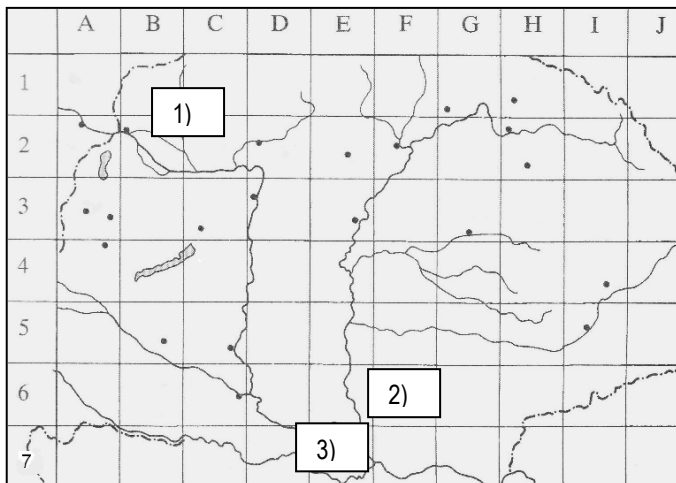
Minden tartalmilag helyes válasz és megfogalmazás elfogadható.

7.2.

g) **Alsó-Magyarország** jelölése

h) **Temesköz** jelölése

i) **Szerémség** jelölése

összesen 17 pont

8. feladat

a) **C)**

a) *item: Emelt pontszámú item, megoldása 4 pontot ér.*

összesen 4 pont

9. feladat

- a) **Ki nem volt Szulejmán szultán személyes ellenfele?**
A) Jurisics Miklós B) Dobó István C) Zrínyi Miklós
- b) **Ki hallhatta Dobó István győzelmének hírért?**
 A) I. Ferdinánd B) Fráter György C) Szondi György
- c) **Kik töltötték be a nádori tisztséget?**
A) Nádasdy Ferenc B) Nádasdy Tamás C) Eszterházy Miklós
- d) **Melyik békekötés alkalmával gyarapodott az Erdélyi Fejedelemség hét vármegyével?**
A) bécsi béke B) nikolsburgi béke C) linzi béke
- e) **Hol tanított Comenius?**
A) Gyulafehérváron B) Sárospatakon C) Debrecenben
- f) **Ki volt a katolikus Biblia-fordító?**
 A) Káldy György B) Magyar István C) Károli Gáspár
- g) **Hol arattunk győzelmet a törökök felett?**
 A) Gyurgyevónál B) Mezőkeresztesnél C) Zentánál
- h) **Melyik város található a Partiumban?**
A) Brassó B) Nagyvárad C) Nagyszeben
- i) **Hol élt szász lakosság a korszakban az ország területén?**
 A) a Szepességben B) Erdélyben C) a Szerémségben
- j) **Ki nem vett részt a Wesselényi – féle összeesküvésben?**
 A) Zrínyi Ilona nagybátyja B) Zrínyi Ilona apja C) Zrínyi Ilona első férje
- k) **Ki ostromolta Munkács várát?**
A) Castaldo B) Basta György C) Caprara
- l) **Melyik eseményt nevezték a kortársak a 17. „század szégyenének”?**
A) a vasvári békét
B) Zrínyi Péter, Frangepán Ferenc és Nádasdy Ferenc kivégzését
 C) az eperjesi véstörvényszék ítéletét

*c),d),g) i) itemek: Csak akkor megoldottak, ha mindkét betűjelet bekarikázta a versenyző.
A feladatmegoldásért csak ekkor jár 1 pont.*

összesen 12 pont

10. feladat

Kötelező elemek:

- a) Térben elhelyezi a versenyző a témát (a török hódoltság területe).
- b) Időben elhelyezi a versenyző a témát: 1526-1699 vagy 1526-1686 vagy 1521-1718
- c) Megszerkesztettség
- d) Helyesírás (nincs durva helyesírási hiba, a hibák száma legfeljebb 4-5 db)
Forráshasználat és következtetések levonása:
- e) A hódoltságban a törökök kiépítették saját közigazgatásukat (vilajetek, szandzsákok.)
- f) A közigazgatás gyors megszervezésének fő célja az adók beszedése volt.
- g) A kádi az igazságszolgáltatáson kívül adószedői feladatokat is ellátott.
- h) A legértékesebb jövedelmeket szultáni, azaz hász (khász) birtoknak tartották meg.
- i) A szultán a földek nagy részét fizetségül a szpáhiknak engedte át.
- j) A hódoltságban a jobbágyok a törökök (állam és földesurak) mellett a magyar földesuraknak is adóztak.
- k) A törökök keresztény hitükben nem háborgatták a meghódított lakosságot.
- l) A törökök által emelt épületek közül az egyik leghíresebb a pécsi dzsámi.
- m) A kávészás szokását a törökök honosították meg Magyarországon.

Lehetséges tartalmi elemek:

- n) A vilajetek a legnagyobb közigazgatási egységek voltak.
- o) A budai pasa hatásköre az egész hódoltság katonai és polgári irányítására kiterjedt.
- p) A hódoltság területét a törökök folyamatosan növelni akarták.
- q) A nemesség és a tehetős polgárság elmenekült a hódoltságból, de a népesség többi része jórészt ott maradt.
- r) A lakosság évente 50 akcse állami adót (harácsot) fizetett.
- s) A hódoltságban kettős adóztatás volt.
- t) A meghódított lakosság egyéb terhei a földesúri adók (kapuadó és tized), a gyermekadó, ajándékok, közmunkák és portyák terhei voltak.
- u) Az oszmán-török uralom emlékeit mohamedán templomok, minaretek, fürdők és türbék is őrzik.
- v) Nyelvünk is őriz a török kori emlékeket (Tabán, papucs, kávé vagy fekete leves).

Egyéb helyes tartalmi állítás is elfogadható!

összesen 22 pont

Elérhető pontszám: 100 pont